

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a jogtanácsos által képviselt I. rendű és II. rendű felpereseknek dr. Galbavy Magdolna ügyvéd által képviselt alperes ellen megbízási díj iránt a Pécsi Munkaügyi Bíróságnál 2.M.36/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Baranya Megyei Bíróság 1.Mf.21.134/2010/3. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az alperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Baranya Megyei Bíróság 1.Mf.21.134/2010/3. számú ítéletének azon részét, amellyel helybenhagyta a munkaügyi bíróság ítélete felperes keresetét részben elutasító rendelkezését, nem érinti, ezt meghaladóan hatályon kívül helyezi, a Pécsi Munkaügyi Bíróság 2.M.36/2010/4. számú ítéletét részben megváltoztatja és a felperes teljes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 nap alatt fizessenek meg az alperesnek egyenként 10.000 (tízezer) forint másodfokú és felülvizsgálati együttes eljárási költséget.

Az első- másodfokú és a felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

Az irányadó tényállás szerint a felperes hivatásos szolgálati viszonyban a M.- Rendőrkapitányság K. Osztályán vizsgáló és nyomozó beosztásokban teljesített szolgálatot.

A Magyar Köztársaság Rendőrségének Csapaterő Szolgálati Szabályzata kiadásáról szóló 11/1998.(IV.23.) ORFK utasítás (Csapatszolgálati Szabályzat) 2. pontja alapján az alperes csapatszolgálati feladatok végrehajtására hozta létre Baranya

megyében a csapatszolgálati századot. E századba beosztott állomány a feladatait a rendőrség szervezési állománytáblázatában nem rendszeresített alegységekben végezte, tagjai e tevékenység folytatására - akár szolgálati idő alatt, akár szolgálaton kívül - bármikor behívhatóak voltak, a csapaterő alkalmazása során a Készenléti Rendőrség bevetési egységeivel azonos védőeszközökkel, azonos tevékenységet láttak el.

A felperesek a század tevékenységében 2006. szeptemberétől kezdődően vettek részt, és évenként egy-két alkalommal elméleti, taktikai-alaki, taktikai-gyakorló és lökiképzési továbbképzést kaptak. Az I. rendű felperes 2006. szeptemberében 6 nap, októberben 3 nap, 2007. február és márciusban 3-3 nap, 2008. október hónapban 3 nap, a II. rendű felperes 2006. szeptemberben 3 nap, 2008. márciusban 3 nap, szeptember és október hónapokban 3-3 nap időtartamban teljesített csapaterő-szolgálatot, illetve 2008. októberben 2 nap időtartamban készültségben várakozott.

A felperesek szolgálati panaszuknak a Megyei Rendőr-főkapitányság 2009. december 1-én kelt határozataival történt elutasítását követően előterjesztett - módosított - keresetükben az illetményalap 100 %-ával azonos, 185.850,- forint, illetve 152.750,- forint megbízási díj megfizetésére kérték az alperest kötelezni.

A Pécsi Munkaügyi Bíróság a 2.M.36/2010/4. számú ítéletében a felperesek keresetét a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) 50. § (1) és (4) bekezdése alapján az illetményalap 50%-ának megfelelő díjazás tekintetében találta megalapozottnak. Megbízási díj jogcímén az alperest 92.925,- forint, illetve 76.375,- forint és késedelmi kamatában marasztalta, ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította.

Álláspontja szerint a csapatszolgálat körébe tartozó, önálló kiképzést igénylő, speciális feladatok nem tartoztak a vizsgáló illetve nyomozó beosztásban szolgálatot teljesítő felperesek beosztásának feladatai közé. Nem tulajdonított ügydöntő jelentőséget az alperes azon védekezésének, miszerint a felperesek munkaköri leírásában utalás történt a csapaterő szolgálat ellátására, illetve hogy a szolgálatteljesítési időn túli foglalkoztatás után a felperesek egyébként díjazásban részesültek.

A felek fellebbezése folytán eljáró Baranya Megyei Bíróság a 1.Mf.21.134/2010/4. számú ítéletével helybenhagyta a munkaügyi bíróság ítéletét. Az indokolás szerint az 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 1. és 2. §-ai alapján a felpereseknek a közrend és a közbiztonság védelme alapvető kötelezettsége ugyan, ebből azonban

nem következik, hogy a csapaterő-szolgálat - a speciális kiképzésre is tekintettel - a vizsgáló és nyomozó beosztásához tartozó munkaköri feladat lenne.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek a munkaügyi bíróság ítéletére is kiterjedő hatályon kívül helyezését és a felperesek keresetének elutasítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy a szolgálati viszonyban állók általános feladatait az Rtv. valamint a Rendőrség Szolgálati Szabályzatról szóló 3/1995.(III.1.) BM rendelet határozza meg, illetve a helyébe lépő 62/2007.(XII.23.) IRM rendelet általános szabályai a szolgálatteljesítés során - beosztástól függetlenül - minden hivatásos állományú rendőrre kiterjednek.

A csapaterő törvényen alapuló kényszerítő eszköz, melynek alkalmazásáért külön díjazás nem jár. A felperesek nem hajtottak végre kényszerintézkedéssel járó feladatot minden egyes igazolt napon, mert voltak olyan esetek, amikor csak készenlétben várakoztak. Az oktatásokon való részvétel pedig a Hszt. 68.§-a és a Szolgálati Szabályzat 113.§-a szerint valamennyi rendőr számára kötelező.

A felperesek a feladatkörükbe tartozó tevékenységet végzetek, munkaköri leírásukban ugyanis szerepel a közrend, közbiztonság fenntartása és védelme, a munkájuk során alkalmazandó kényszerintézkedések - részletes jogszabályi rendelkezés folytán - itt nem kerültek felsorolásra. Mivel a felperesek a csapaterő alkalmazása során a munkaidejükön kívül látták el a feladatkörükbe tartozó szolgálati feladatot, és erre tekintettel túlóra vagy készenlét címén díjazásban részesültek, a Hszt. 50. § (1) bekezdés harmadik fordulata nem alkalmazható.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274.§ (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem a következők szerint alapos.

Az Rtv. 1. § (1) bekezdése értelmében a Magyar Köztársaság Rendőrségének feladata a közbiztonság és a belső rend védelme. A 11.§ (1) bekezdése szerint pedig a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előljárója utasításainak - az e törvényben foglaltak figyelembevételével - engedelmeskedni, a közbiztonságot és a belső rendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni. A felperesek vállalták, hogy amikor az együttes rendőri erő fellépése szükséges, abban a kötelék szervezett tagjaként részt vesznek, biztosítva a csapaterő, mint rendőrségi kényszerítő eszköz alkalmazásának lehetőségét.

A csapaterő alkalmazása az Rtv. 58. §-a, a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 3/1995.(III.1.) BM rendelet 67. §-a, illetve a 2008. január 1-től hatályos 62/2007.(XII.23.) IRM rendelet 73. §-a szerint nem az általános rendőri feladattól eltérő szolgálati feladat, hanem annak teljesítése során meghatározott esetben alkalmazható kényszerítő eszköz (ugyanúgy, mint például a testi kényszer, a bilincs, a szolgálati kutya alkalmazása, útzár, a lőfegyver használat, a tömegoszlatás stb.). Csapaterő alkalmazása esetén a rendőrség a személyi állomány összevonása és kötelékbe szervezése, ennek egyszemélyi parancsnoki vezetés alá helyezése, továbbá sajátos taktikai szabályok alkalmazása útján biztosítja a feladat végrehajtását. Az Rtv. 58. §-ához fűzött miniszteri indokolás szerint „a tömeggel, csoporttal szemben az egyéni fellépés hatástalan, sőt kisebb rendőri erő is tehetetlen lehet, ezért, ha a közbiztonság védelme másként nem biztosítható, a rendőrség csapaterőben lép fel. Bizonyos rendőri feladatok teljesítése csapaterő alkalmazása nélkül nem képzelhető el, így különösen a nagy területen történő helyszínbiztosítás, eltévedt gyermek felkutatása, rendezvénybiztosítás stb. A csapaterőben történő fellépés sajátos vonása, hogy a rendőr nem egyéni elhatározás, hanem a parancsnoki utasítás szerint jár el, amely meghatározza az intézkedés típusát és az alkalmazható kényszerítő eszközök körét”.

A csapaterő alkalmazásának lényege tehát, hogy a rendőri állomány együttesen lép fel. Ennek sajátos szolgálati formájaként kerültek létrehozásra a csapatszolgálati századok. A csapatszolgálati feladat azoknak a rendőrség hatáskörébe tartozó bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatoknak vagy egyes eljárási cselekményeknek az összefoglaló megnevezése, amelyek a személyi állomány összevonását, kötelékbe szervezését, egyszemélyi parancsnoki vezetés alá helyezését és sajátos eljárások alkalmazását teszi szükségessé (Csapatszolgálati Szabályzat 2. pont).

Az előbbiekre figyelemmel kellett a felperesek keresete folytán az eljárási bíróságoknak abban a kérdésben állást foglalniuk, hogy a felperesek csapatszolgálati század tagjaként teljesített esetenkénti szolgálata megalapozza-e a megbízási díj iránti igényét.

A század tagjaként a felperesek azt vállalták, hogy amikor szükséges az együttes rendőri erő fellépése, abban a kötelék szervezett tagjaként részt vesznek, biztosítva a csapaterő, mint rendőrségi kényszerítő eszköz alkalmazásának lehetőségét. Következésképp a kényszerítő eszköz alkalmazása nem minősül beosztástól eltérő feladatnak. A Rendőrség Szolgálati Szabályzata szerint a rendőr szolgálata jogszerű teljesítésekor köteles

intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után az arányosság elveinek figyelembevételével joga van kényszerítő eszközök alkalmazására (BM rendelet 51. § (1) bekezdés, IRM rendelet 57. § (1) bekezdés). Minthogy e kényszerítő eszköz, sajátos rendőrségi fellépési forma alkalmazásának szükségessége csak eseti jelleggel, alkalmanként merült fel, és jórészt meghatározott, előre ismert, ezáltal tervezhető rendezvényekhez, tömegjelenléthez kapcsolódóan, minden alapot nélkülöző a folyamatos készenléti állapotra, rendelkezésre állásra vonatkozó felperesi érvelés.

A felperesek a század állandó, kötelékbe szervezetten szervezhető tagjaként csak esetenként, átlagban havi egy-két nap kerültek berendelésre, illetve igénybevételre. Több olyan egymást követő hónap is volt, amikor a század tagjaként nem kellett ilyen szolgálatot teljesíteniük. Az a körülmény, hogy az igénybevételekor a szolgálati beosztásuk teljesítése során nem rendszeresített felszerelést viseltek, és a csapaterő alkalmazását illetően éves szinten átlagban 3x8 óra képzésben részesültek, pótléokra jogosító feltételként, illetve beosztás szerinti feladatukat meghaladó többletszolgálatként nem értékelhető.

A szolgálati viszony a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) 3. § (1) bekezdése értelmében az állam és a hivatásos állomány tagja között létrejött különleges közszolgálati jogviszony. A felpereseknek a szolgálatteljesítés során nemcsak a munkaköri leírás szerint, hanem a munkáltató rendelkezése alapján a beosztásukhoz tartozó, de a munkaköri leírásban konkrétan nem nevesített feladatokat is végre kellett hajtaniuk (Hszt. 3. § (2) bekezdés, Hszt. 68. § (1) bekezdés a) pont, Hszt. 69. § (1) bekezdés). A felpereseknek a munkaköri leírásukban foglaltakon túlmenően ezért el kellett látniuk azokat a szolgálati feladatokat is, amelyeket a rendőri szervekre kötelezően alkalmazandó jogszabályok és utasítások meghatároznak.

Előbbiekből következően a perbeli esetben a Hszt. 50. §-a szerinti megbízás szabályai nem álltak fenn, mert a felpereseket ideiglenesen megüresedett szolgálati beosztás ellátásával, a szolgálati beosztás ellátásában tartósan akadályozott személy helyettesítésével, továbbá a hivatásos állomány tagjának szolgálati beosztásához nem tartozó feladatkör ellátásával nem bízták meg. A csapaterő alkalmazása nem az eredeti beosztásától függetlenül, annak ellátása mellett, hanem annak részeként, a rendőrség személyi állománya szervezett összevonásának következményeként valósult meg.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletnek azon részét, mellyel helybenhagyta a munkaügyi bíróság ítélete felperesek keresetét

részben elutasító rendelkezését, nem érintette. Ezt meghaladóan hatályon kívül helyezte, a munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperesek teljes keresetét elutasította.

A pervesztes felpereseket kötelezte a Pp. 78. § (1) bekezdésének alkalmazásával az alperes másodfokú és felülvizsgálati együttes eljárási költsége megfizetésére (minthogy az alperes perköltséget ebben az eljárásban érvényesített), míg az együttes első, másodfokú és felülvizsgálati eljárás illetéket a 73/2009.(XII.22.) IRM rendelet 7. § (1) bekezdésére figyelemmel a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2011. szeptember 7.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. tanács elnöke, előadó bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Földényi Gyuláné s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági tisztviselő